

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Д О К Л А Д

НА

ОМБУДСМАНА КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В ЗАТВОР БОБОВ ДОЛ, ЗАТВОРНИЧЕСКО ОБЩЕЖИТИЕ „САМОРАНОВО“, СЛЕДСТВЕН АРЕСТ КЪМ ОБЛАСТНА СЛУЖБА „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ – БЛАГОЕВГРАД, СЛЕДСТВЕН АРЕСТ КЪМ РАЙОННА СЛУЖБА „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ – КЮСТЕНДИЛ И РАЙОННИ ПОЛИЦЕЙСКИ УПРАВЛЕНИЯ ПРИ ОДМВР - БЛАГОЕВГРАД

В изпълнение на Заповед № НПМ-13#1/26.11.2025 г. на омбудсмана на Република България, екип на институцията, в състав от четирима експерти, извърши планирана проверка в периода: 01.12. – 05.12.2025 г., в следните обекти:

1. Затвор Бобов дол, находящ се в гр. Бобов дол, кв. „Миньор“, ул. „Васил Коларов“ № 1;
2. Затворническо общежитие от открит тип „Самораново“, находящо се в с. Самораново, общ. Дупница;
3. Следствен арест към Областна служба „Изпълнение на наказанията“ – Благоевград, находящ се в гр. Благоевград, ул. „Свобода“ № 1;
4. Следствен арест към Районна служба „Изпълнение на наказанията“ – Кюстендил, находящ се на територията на с. Самораново, общ. Дупница;
5. Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград, находящо се в гр. Благоевград, ул. „Владо Черноземски“ № 3;
6. Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград, находящо се в гр. Благоевград, бул. „Св. Димитър Солунски“ № 83А.

Проверката е извършена съобразно утвърден график за планирани проверки на омбудсмана като Национален превантивен механизъм за 2025 г. и с оглед проследяване напредъка по изпълнението на неговите препоръки, отправени след предходната му проверка през 2023 г.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на омбудсмана, като осигуриха достъп до всички помещения, предоставиха поискани документи и не се намесваха в комуникацията му с настанените лица.

I. СТРУКТУРИ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1. Затвор Бобов дол

Капацитет и материални условия

В Затвор Бобов дол се настаняват осъдени лица с влезли в сила присъди, както и обвиняеми и подсъдими с наложена мярка за неотклонение „задържане под стража“.

През календарната 2024 г. в Затвор Бобов дол са постъпили общо 316 лица, от които:

- 217 осъдени, в това число 30 лица, преведени от други затвори в страната;
- 91 обвиняеми;
- 8 подсъдими.

През календарната 2023 г. в затвора са били настанени общо 314 лица, от които:

- 268 осъдени;
- 46 обвиняеми и подсъдими.

За периода от 01.01.2025 г. до 02.12.2025 г. в Затвор Бобов дол са постъпили общо 282 лишени от свобода, от които:

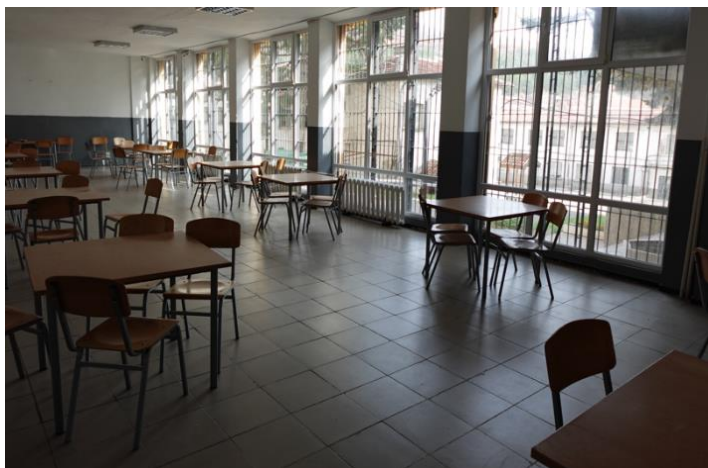
- 200 осъдени, в това число 44 лица, преведени от други затвори;
- 78 обвиняеми;
- 4 подсъдими.

Към момента на проверката в затвора бяха настанени общо 203 лишени от свобода.

Общият капацитет на обекта продължава да бъде за 492 лица на база 4 кв.м.

Осъдените лица се настаняват в четириетажна жилищна сграда, в която има спални помещения, столова, кухня, складови помещения, медицински център (състоящ се от лекарски и стоматологичен кабинет), библиотека, общи бани, помещения за социални дейности и фитнес.

Лишените от свобода се хранят съобразно утвърден график в затворническата столова. Отвеждането за храна в столовата и връщането става организирано. По време на хранене лицата са длъжни да спазват установения ред и дисциплина, да пазят тишина и чистота, както и да не разхищават храната и хляба.

Столовата в Затвор Бобов дол

Храната на дисциплинарно наказаните лишени от свобода с „изолиране в наказателна килия“ и настанените в помещения, които се държат постоянно заключени, се сервира за консумация на място от назначеното на длъжност по домакински щат лице – чистач на първа група.

С разрешение на началника на затвора, лишените от свобода със здравословни проблеми, които затрудняват храненето им в общата столова, могат да се хранят в спалните си помещения.

Изнасянето на храната от затворническата столова става само в собствена на лишените от свобода посуда.

На лежачо болните в медицинския център лишени от свобода, храната се дава от хигиениста на стационара в съдове от затворническата кухня.

Пригответената храна за лишените от свобода се раздава в срок не по-късно от два часа от момента на приготвянето ѝ.

Сервирането на храната в столовата става от определените за това лишени от свобода под контрола на служител от надзорно-охранителния състав.

Затвор Бобов дол разполага с голяма кухня, която е оборудвана с необходимите съоръжения за приготвянето на различни видове ястия. Хранителните продукти се съхраняват в специални складове, а тези които трябва да се съхраняват при ниски температури се разпределят в хладилни камери, хладилници и фризери. Менюто е разнообразно, като се водят отделни списъци за лицата, които е необходимо да спазват определителни хранителни режими поради здравословни или други причини.

Кухнята в Затвор Бобов дол

В кухнята на затвора работят общо 16 лишени от свобода под ръководството на професионален готвач, назначен на трудово правоотношение.

Складовете и хладилните камери, в които се съхраняват хранителните продукти, се поддържат в изключително добро състояние и екипът на омбудсмана не констатира наличие на хлебарки или други вредители.

Работещите в кухнята имат хладилник за хранителни проби, а на всяка камера има поставен дневник за контрол на температурата.

В зависимост от вида на хранителния продукт и препоръките на производителя в част от хладилните камери се поддържат ниски отрицателни температури в диапазона -18°C до -22°C . Инсталациите и инвентарите в хладилниците и хладилните камери се почистват и дезинфекцират редовно.

Работещият на място кухненски персонал следи сроковете за съхранение на хранителните продукти и отстранява водата от разскрежаването на хладилната инсталация.

Съхраняваните продукти се подреждат целесъобразно, за да се избегне продължителното отваряне на вратите на хладилните камери и да не са в директен контакт с пода.

При констатирани технически нередности на хладилниците и хладилните камери, незабавно се предприемат действия да се потърси съдействието на квалифицирани специалисти.

Хранителните проби

Хладилна камера

Склад за хранителни продукти

При обиколка на кухнята и складовете за хранителни продукти, екипът на омбудсмана констатира наличието на видими щети по част от стените и тавана, вероятно причинени от теч и влага.

Видими щети по тавана и стените в кухнята и хранителните складове

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до началника на Затвор Бобов дол да бъдат предприети необходимите действия за идентифициране на причините за появата на тези щети и да се извършат нужните ремонтни дейности.

Настанените лица на територията на Затвор Бобов дол могат да си закупват необходимите за тях хранителни и нехранителни продукти в затворническата лавка. При предишна проверка през 2023 г. лавката беше разположена на партерния етаж на

затворническият корпус. При настоящата проверка, екипът на омбудсмана констатира, че тя е преместена в отделна постройка, находяща се до местата за престой на открито. Според ръководството на затвора това е довело до облекчаване на работата на служителите от надзорно-охранителния състав и е осигурило възможност за осъществяване на по-стриктен контрол при пазаруването от осъдените и задържани лица.

Лавката в Затвор Бобов дол

В затворническата лавка работи един лишен от свобода. Тя се зарежда редовно, всяка сряда. Работи шест дни в седмицата и поддържа сравнително достъпни цени.

Лишените от свободата, обвиняеми и подсъдими лица могат да посещават намиращата се в затвора библиотека, която разполага с богата колекция от книги, списания и сборници. Посещенията в библиотеката се извършват съобразно утвърден график от началника на затвора. Книгите от библиотеката се получават срещу представяне на карта за пазаруване в лавката. Лишените от свобода имат правото да получават до 2 книги, като срокът за ползването им е един месец. Читателите, които просрочат горепосочения срок, не могат да изпълняват нови поръчки.

В библиотеката работи един лишен от свобода, който отговаря за класифицирането, подреждането и поддържането на библиотечния фонд и помага при търсенето на книги.

В дворът на затвора има оградени помещения за престой на открито, оборудвани с фитнес уреди, пейки, кошове за баскетбол, лостове и телефонни апарати.

Към момента на проверката, сградата в която се настаняват задържани лица беше затворена за извършване на основни ремонтни дейности. Обвиняемите и подсъдимите бяха временно настанени в част от затворническият корпус.

Във връзка с горното, омбудсманът на Република България намира своя отправена препоръка от 2023 г. до главния дикертор на Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да се осигурят средства за извършване на ремонтни дейности в общежитието на Затвор Бобов дол за обвиняеми и подсъдими с цел да се подобряват условията за живот на настанените лица за изпълнена.

Осъдените на доживотен затвор са настанени в самостоятелни помещения в друга сграда на територията на затвора. Стаите им отговарят на нормативните изисквания за квадратура и условия за пребиваване.

За изтърпяващите наказание доживотен затвор има и отделно обособена площ за престой на открито, намираща се в непосредствена близост до сградата, в която са настанени.

На територията на Затвор Бобов дол продължава да функционира и намиращия се там дърводелски цех, в който работят лишени от свобода.

Обектът е оборудван с необходимите основни и специализирани машини, ръчни инструменти, и специални приспособления за изпълнението на безопасни условия на труд.

Дърводелски цех в Затвор Бобов дол

В Затвор Бобов дол продължава да функционира и училище „Д-р Петър Берон“, като според отчета на обекта за 2024 г. на учениците присъстващи редовно в учебни занятия се зачитат работни дни съобразно присъствените часове.

Към момента на проверката в училището се учиха общо 59 лишени от свобода за учебната 2025/2026 г., разпределени в паралелки от първи до дванадесети клас, както следва:

1 клас – 1 бр.; 2 клас – 3 бр.; 3 клас – 6 бр.; 4 клас – 0; 5 клас – 5 бр.; 6 клас – 5 бр.; 7 клас – 4 бр.; 8 клас – 7 бр.; 9 клас – 9 бр.; 10 клас – 10 бр.; 11 клас – 5 бр.; 12 клас – 4 бр.

През изминалата учебна година 2024/2025 г. в училището са учили общо 37 лишени от свобода. Според представена справка от администрацията на затвора през този период четирима ученици в самостоятелна форма на обучение са завършили 12-ти клас, но не се явили на държавни зрелостни изпити и не са дипломирани.

Четирима ученици са получили удостоверение за завършен първи гимназиален етап и свидетелство за професионална квалификация по професия „помощник в строителството“ а шестима са получили свидетелство за основно образование.

Затворническият корпус продължава да се поддържа в добро състояние.

Всяко спално помещение разполага със собствен санитарен възел, а настанените са разпределени от двама до петима души в стая, без да се нарушава минималната изискуема по закон площ от 4 кв. м. за настанено лице.

На всеки етаж, където има спални помещения има обща баня и кухненско помещение, в което лишените от свобода могат да си готвят храна, както и помещение за социално-културни събития. Къпането се извършва съобразно утвърден график, като топлата вода се пуска централно.

Коридор на етаж със спални помещения

Спално помещение в Затвор Бобов дол

Санитарен възел в спално помещение

Кухненско помещение за лишениите от свобода

В сградата на затворническия корпус има и обособено помещение за фитнес, оборудвано с необходимите уреди за тренировки и поддържане на добра физическа форма за лишениите от свобода.

Отоплението на Затвор Бобов дол се осигурява от два намиращи се на място котли с газол, а топлата вода се осигурява от два бойлера. От администрацията споделиха, че бойлерите и котлите са много стари и е необходимо да бъдат заменени с нови.

Обща баня в затворническия корпус

Котелното помещение в Затвор Бобов дол

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да бъде извършена техническа експертиза относно състоянието на действащите в Затвор Бобов дол котли и бойлери, и при необходимост да бъдат заменени с нови.

В разговор с проверяващия екип, лишени от свобода споделиха, че от време на време се срещат в отделни спални помещения вредители като хлебарки и дървеници.

За територията на затвора отговарят специално обучени служители от надзорно-охранителния състав, които редовно пръскат с необходимите препарати срещу вредители.

Прането на лишените от свобода редовно се изпира съобразно утвърден график и при предварително подадена заявка.

Пералното помещение в Затвор Бобов дол разполага с една действаща пералня и една сушилня. Старите и повредени машини за пране и сушене не се ползват.

Омбудсманът на Република България отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да бъде извършена техническа експертиза на неползваните перални и сушилни. В случай, че същите не могат да бъдат възстановени и въведени отново в експлоатация да бъдат заменени с нови.

Пералното помещение в Затвор Бобов дол

Медицинско обслужване

Медицинското обслужване в затвора и общежитието към него се осъществява от медицински фелдшер, нает на граждански договор, както и медицинска сестра, назначена на трудово правоотношение на пълен работен ден. Основната месторабота на фелдшера е в структурите за спешна помощ, като посещава затвора и общежитието по предварително обявен месечен график.

Затворът се обслужва от лекар по дентална медицина, който работи на граждански договор и посещава затвора съгласно обявен график.

Към момента на проверката медицинските лица отсъстваха.

На щат работят и двама психолози, които не са медицински лица и не участват в медицинското обслужване на лишените от свобода.

Към медицинския център има стаи, съответно изолатор за 4 лица и стационар за 3-ма пациенти, които към момента на проверката бяха празни.

Спешната помощ се оказва от фелдшера (в работното му време) и от екипи на Филиала за спешна медицинска помощ – Бобов дол към Центъра за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Кюстендил. Такова посещение от линейка с екип за спешна помощ беше организирано и проведено по време на проверката, като пациентът беше откаран с линейка, за да му бъде оказана медицинска помощ.

Проблемът с недостига на медицински персонал е общ за всички места за лишаване от свобода, за който все още не е намерено решение. Със съдействието на Районна здравноосигурителна каса – Кюстендил на лишените от свобода, чрез служебен избор, е определен общопрактикуващ (личен) лекар, който обаче няма договор със затвора, посещава го един път седмично и обслужва лишените от свобода от пациентската си листа по реда на договора си с РЗОК/НЗОК.

Съгласно предоставената справка, регистрираните случаи на лишени от свобода с наркомания са 38, с психични заболявания – 16, СПИН – 3, туберкулоза – 0.

Лекарствените продукти се осигуряват от фирма по договор с ГДИН, от която се заявяват количества от необходимите и налични в техническа спецификация (списък) лекарствени продукти. Те се предоставят на лишените от свобода безплатно, като при липса на лекарствен продукт в списъка им се предлага замяна с негов аналог или друг, със същото действие продукт. Лекарствените продукти, заплащани напълно или частично от НЗОК се осигуряват чрез издадени от общопрактикуващия лекар рецепти. Когато лекарствен продукт или негов аналог липсва в списъка или не се заплаща (заплаща се частично) от НЗОК, лишените от свобода заплащат/доплащат със собствени средства.

Изпълнена е препоръката на омбудсмана като НПМ от предходната проверка и е създадена комисия, която да проверява финансовото състояние на лишените от свобода за период от шест месеца назад и при липса на постъпления – да изготвя становище с мотивирано предложение до началника на затвора за заплащането им от бюджета на ГДИН.

Медицинският фелдшер води амбулаторен журнал, в който вписва резултатите от извършените прегледи. Лекарствените продукти на лишените от свобода им се раздават срещу подпис. На новопостъпилите лишени от свобода, както и на изолираните в наказателна килия, прегледите се извършват от медицинския фелдшер.

Спешен шкаф, лекарствени продукти и картотека с мед. документация

Водят се медицински досиета на лишените от свобода. Кабинетът разполага с минималното, необходимо за дейността му оборудване, както и спешен шкаф с лекарствени продукти в срок на годност, но липсват такива със специален режим на отпускане (съдържащи наркотични вещества).

Съгласно подадената справка, в Регистъра за травматични увреждания на лишените от свобода и задържаните под стража за 2024 г. са регистрирани 33 случая, а през 2025 г. до момента на проверката - 36. Случаите на употреба на физическа сила и помощни средства са посочени отделно в справката.

Като беше посочено и по-горе, денталното обслужване се извършва по график, в оборудван за целта дентален кабинет, от лекар по дентална медицина, работещ на граждански договор. Прегледите и лечението не се отчитат към НЗОК, заплащането на лекаря и материалите се осигуряват от затвора (с изключение на зъботехническите услуги и изделия).

Хранителното меню на лишените от свобода се изготвя и одобрява от комисия, храната е разнообразна, предвидени са всички диети. Проби от храната в кухнята на затвора се съхраняват в хладилник, съгласно установения за това ред.

Дезинсекция се извършва ежемесечно, както и при възникнала необходимост, от обучени служители на затвора.

При проверката бяха проведени индивидуални разговори с лишени от свобода, които имат жалби до омбудсмана във връзка с медицинското им обслужване. Беше обсъдено тяхното лечение и възможните действия за в бъдеще. Пред екипа беше представен, от директора на затвора, медицински случай с лишен от свобода в тежко състояние, с епилепсия и чести гърчове, придружени с обилно повръщане. Същият беше видимо силно отслабнал и дехитратиран, с поставен и неотстранен абокат на дясна ръка. Предвид тежко му здравословно състояние в момента беше извикан екип за спешна помощ, който го транспортира до лечебно заведение.

Като цяло при обхода по килиите и направените интервюта не бяха споделени сериозни оплаквания от лишени от свобода по повод медицинското им обслужване, но все пак трябва да се отчете липсата на ежедневно присъствие на лекар и фелдшер.

В тази връзка Омбудсманът на Република България отправя препоръка към началника на затвора да бъдат подновени усилията за привличане на лекар, макар и на граждански договор.

2. ЗООТ „Самораново“

От 2002 година към Затвора Бобов дол функционира Затворническо общежитие от открит тип „Самораново“.

При предходно извършената проверка в ЗО „Самораново“ през 2023 г. бяха отправени следните препоръки:

- Поради констатирано наличие на множество вредители в В ЗООТ „Самораново“ да бъдат скъсени периодите на пръскане и при необходимост да се използват по-силни препарати за отстраняване на проблема с вредителите;

- Поради лоши материално-битови условия, да бъдат осигурени средства за извършване на основен ремонт на общежитието в Самораново, като бъде подменена дограмата в цялата сграда. Необходимо е и да бъде извършен ремонт на кухненското помещение и старите неизползваеми уреди да бъдат заменени с нови, както и да бъде осигурена адекватна за помещението вентилация.

Към деня на проверката общият брой на лишените от свобода, изтърпяващи наказанието си в ЗООТ „Самораново“ са **99** лишени от свобода при общ капацитет на база 4 кв. м. **173** лишени от свобода.

От тях **79 л.св.** са настанени в общежитието, **13 л.св.** са на външен работен обект, **3 л.св.** са с прекъснато наказание, **1 л.св.** е в домашен отпуск, **3 л.св.** са изведени за явяване в съдебно заседание.

Делът на работещите лишени от свобода в ЗО „Самораново“ е сравнително висок, като общо **76 л.св.** са ангажирани с трудова дейност, от които **12 л.св.** са на домакински щат. **29 л.св.** упражняват доброволен труд в различни обекти както следва:

- **3 л.св.** в пробационната служба; - **7 л.св.** в новия пилотен затвор; - **5 л.св.** в школата; - **6 л.св.** в общежитието; - **6 л.св.** в преходното отделение; - **2 л.св.** в следствения арест.

Останалите л.св. са разпределени на работа на външни работни обекти. Един лишен от свобода е ангажиран в курс за парнаджия. Един л.св. е на индивидуална форма на обучение.

Материални условия

Проверяващият екип на омбудсмана като НПМ установи значително подобрение в материално-битовите условия в ЗО „Самораново“. От последната проверка на НПМ, когато бяха установени необходимостта от реновиране на общежитието и подмяна на дограмата, са извършени значителен брой ремонтни дейности, и подобрение на условията.

Проверяващият екип констатира, че са подновени всички легла с нови, поставени са нови дюшеци, нови радиатори, подменена е дограмата. Извършено е и освежително преобоядисване на всички спални помещения и общите помещения.

Спално помещение при проверката 2025 г.

Спално помещение при проверката 2023 г.

Санитарен възел при проверката 2025 г.

Санитарен възел при проверката 2023 г.

Спалните помещения на ЗО „Самораново“ са разположени на два етажа. В хода на извършената проверка екипът на НПМ установи, че се спазват нормативните изисквания за минимална жилищна площ от 4 кв. м. за всеки лишен от свобода и не се констатира пренаселеност.

ЗООТ „Самораново“ се отоплява на централно парно.

Обработката против вредители се извършва два пъти в месеца. При обхода на спалните помещения не бе констатирано наличие на вредители, като се поддържа добра хигиена.

Прането се извършва в Затвор Бобов дол, като в допълнение на лишените от свобода са осигурени и приспособления за лично пране.

Всеки лишен от свобода разполага с легло, масичка и шкаф за лични принадлежности. Всяко спално помещение разполага с 1 бр. телевизор за общо ползване от настанените лишени от свобода. Баните са общи и са разположени на етажа.

Проверяващият екип инспектира също кухнята и столовата на общежитието. Храната се приготвя на място по предварително изготвено меню.

Предвидени са диетични менюта, както и допълнителни хранителни добавки за работещите лишени от свобода. При проверката беше установено, че се съхраняват 24-часови контролни проби от пригответената храна, съгласно изискванията, като условията за съхранението им отговарят на санитарно-хигиенните норми. Кухненските уреди и оборудването се намират в добро техническо състояние. При проведените разговори с лишени от свобода не бяха получени оплаквания от количеството или качеството на предлаганата храна. **С оглед на установеното може да се приеме, че направените в предходни проверки препоръки в тази част са изпълнени.**

Столовата

Диетична храна

Медицинско обслужване - ЗООТ „Самораново“

Медицинското обслужване се осъществява от фелдшера на Затвора – Бобов дол, който посещава общежитието по график, различен всеки месец, спрямо ангажираността в основната му месторабота. В кабинета има елементарно оборудване, шкаф с лекарства, води се амбулаторен журнал, не се води отделен регистър за травматични увреждания. Беше изискана и проверена наличната в кабинета медицинска документация.

При необходимост лишените от свобода се транспортират до Затвор Бобов дол. При спешни случаи се викат екипи на Центъра за спешна медицинска помощ – Дупница. По график в затвора се провежда денталното обслужване на лишени от свобода от ЗООТ „Самораново“.

При проведените разговори с лишени от свобода, които бяха в общежитието към момента на проверката, не постъпиха оплаквания по повод медицинското им обслужване.

3. Следствен арест към Областна служба „Изпълнение на наказанията“-Благоевград (ОСИН-Благоевград)

Капацитет и материално-битови условия

След 2023 г., екип на омбудсмана за втори път посещава следствения арест към ОСИН-Благоевград, който е открит през м. юли 2022 г.

Обектът продължава да бъде с капацитет за 52-ма задържани или осъдени лица, разпределен в 13 помещения. Отделно има стаи за трима лишени от свобода, които работят в ареста на домакински щат. Двама от тях са ангажирани като хигиенисти, а един работи в намиращата се на място лавка.

От началото на 2025 г. до 30.11.2025 г. в следствения арест са били настанени **общо 456 лица**, от които 20 са чужди граждани.

Повечето от задържаните са били с наложена мярка за неотклонение „задържане под стража“ – 360 души, а най-малък е броят на задържаните с прокурорско постановление до 72 часа – 11 души. Останалите, които са били в ареста през горепосочения период са

настанявани във връзка с разглеждането на дела пред местните съдилища или на други правни основания.

Към момента на проверката в обектът бяха настанени **14 лица**, всички пълнолетни български граждани от мъжки пол.

Във връзка с предишната проверка от 2023 г., омбудсманът отправи следните препоръки към началника на следствения арест:

- Осветлението в спалните помещения на задържаните лица вечерно време да се гаси, за да се осигури спокоен сън на задържаните лица;

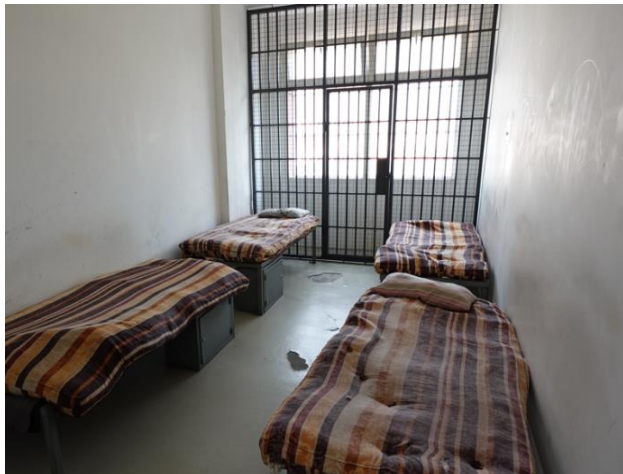
- Да се осигурява ежедневно хигиенизиране на помещенията, като при необходимост да се увеличи контролът върху задържаните лица, които отговарят за хигиената на помещенията;

- Да бъдат създадени и редовно водени лични здравни досиета на задържаните лица, които да се съхраняват в лечебното заведение към ареста;

- Да бъдат монтирани закачалки на стените или да бъде осигурена по-друг начин възможност за окачване/поставяне на дрехите на задържаните лица.

При обиколка на обекта, екипът на омбудсмана установи, че няма промяна в спалните помещения. Всяко едно от тях е с осигурен достъп до дневна светлина и разполага със самостоятелни легла, шкафчета за съхранение на разрешени вещи и предмети, маси, столове и самостоятелен санитарен възел с течаща вода.

Осветлението нощно време се гаси в определен час, поради което омбудсманът приема тази препоръка, отправена до началника на следствения арест за изпълнена.

Свободно помещение за настаняване

Коридорът при спалните помещения

Санитарен възел

Спално помещение

На всяко настанено лице се осигурява най-малко два пъти седмично време за къпане по график в намиращата се в обекта баня. Екипът на омбудсмана констатира, че по стените на банята има поставени закачалки, на които къпещите се могат да окачат дрехите си при къпане.

Предвид горното, омбудсманът на Република България намира препоръката, отправена до началника на следствения арест за изпълнена.

Банята в Ареста на ОСИН - Благоевград

Храната за настанените в обекта лица се осигурява чрез кетъринг по три пъти на ден от лицензирано търговско дружество. Изпълнителят доставя хранителните продукти за закуска, обяд и вечеря в сградата на следствения арест и се приема от съответното длъжностно лице от надзорно-охранителния състав.

Менюто е разнообразно с необходимото количество и калории.

При необходимост се приготвят отделни ястия съобразени с хранителните диети на съответните лица поради здравословни или други причини.

След приемане на доставената храна, същата се носи в специално помещение на ареста, където се приготвя за сервиране. Обектът разполага и с хладилник за хранителни проби.

Разливно помещение

Хладилник с хранителни проби

Лавка

Настанените в ареста лицат могат да получават и хранителни пратки, както и при възможност от тяхна страна да си закупуват необходими за тях продукти от намиращата се на място лавка.

За поддържането на хигиената в следствия арест отговарят двама лишени от свобода от ЗООТ „Самораново“.

В сравнение с направените констатации от проверката през 2023 г., екипът на омбудсмана установи, че помещенията се поддържат в по-добро състояние, поради което отправената препоръка до началника на следствия арест се приема за изпълнена.

Обектът продължава да разполага с две помещения, обособени за ежедневен престой на открито на задържаните лица през светлата част на денонощието.

Настанените имат право на телефонни разговори всеки ден между 08:30 и 17:00 ч.

Срещите и свижданията на задържаните лица се провеждат само в специално обзаведените за това помещения.

Срещите със защитниците се провеждат в работни дни за времето от 08:30 до 10 ч. Те се допускат след представяне на документ за самоличност, оригинал или заверен препис на пълномощно и документ от съответния досъдебен или съдебен орган, удостоверяващ правото им да участват в наказателното производство.

Със заповед на началника на сектор „Арести“ при ОСИН-Благоевград е разпоредено срещите със защитниците да се провеждат в четните дати от месеца за настанените в килии с четни номера задържани лица и на нечетни дати, за настанените в килии с нечетни номера. В неотложни случаи, след разрешение на началника на сектор „Арести“ или на командира на отделение, се допускат изключения.

По време на срещите с адвокатите, защитниците или поверениците могат да предават на задържаните лица само материали във връзка с делото, които не подлежат на изземване. Не се разрешава предаването и получаването на хранителни пратки, предмети, вещи или пари по време на тези срещи.

Свижданията с други посетители като близки, роднини и приятели се провеждат всеки работен ден от месеца, за времето от 09:00 до 12:00 ч. и от 13:00 до 17:00 ч.

При проведени лични разговори, настанените лица в ареста не се оплакаха от отношението на служителите към тях и заявиха, че винаги се отнасят с уважение и спазват основните им права.

По време на оглед на някои от спалните помещения, екипът на омбудсмана установи, че е необходимо да се оправят някои видими щети по подовите настилки.

Предвид горното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до началника на следствения арест към ОСИН-Благоевград да бъдат извършени необходимите ремонтни дейности за поправяне на подовите настилки в спалните помещения.

Подова настилка с видими щети

Пералното помещение

Спалното бельо и дрехите на настанените в ареста лица се изпира редовно в намиращото се на територията на обекта перално помещение, оборудвано с три перални и три сушилни.

Проверяващият екип не установи наличието на хлебарки, дървеници и други вредители в ареста. Срещу тях се извършва редовно дезинфекция, дезинсекция и дератизация (ДДД) от обучен за това служител, с необходимите препарати. Всички ДДД обработки се отразяват в специален за това дневник.

С цел недопускане и създаване на предпоставки за пожар, и за обезпечаване на пожарната безопасност на територията на районните служби към ОСИН - Благоевград се изпълняват правилата и нормите за осигуряване на пожарната безопасност.

За охраняването на ареста отговарят общо 35 надзиратели, двама командири на отделение и един младши инспектор по охрана.

Медицинско обслужване

Медицинското обслужване се извършва от лекар, нает на граждански договор, който посещава ареста 1-2 пъти седмично и при необходимост. Основната месторабота на лекаря е като общопрактикуващ лекар, но по информация, получена от началника на ареста (лекарят отсъстваше към момента на проверката), той не е личен лекар на задържаните лица. Съобщи, че е отправил искане към РЗОК – Кюстендил служебно да бъде определен общопрактикуващ лекар, но е получил отговор, че „няма желаещи“.

При спешни случаи се търси съдействие от екипи за спешна помощ. При необходимост от дентална помощ, тя се оказва от лекари в града.

При извършената проверка в кабинета е констатирана наличност на лекарствени продукти и консумативи, съхранявани в спешен шкаф, които са в срок на годност, както и лекарствени продукти на задържаните. Последните се закупуват от ареста, а донесени от роднините се одобряват от лекаря. Предоставянето им на задържаните става по дози, срещу подпис.

Лекарствени продукти, мед. апарати и спешен шкаф

Беше проверена задължителната медицинска документация, която е пълна и се води редовно, като е изпълнена препоръката от предходната проверка и всеки задържан има медицинско досие.

В Регистъра за травматичните увреждания за 2024 г. има регистрирани 6 случая на травматични увреждания, а през настоящата 2025 г. – 2. Няма починали задържани през тази и предходната година.

При проведените разговори със задържани, те не споделиха недоволство от обема и качеството на медицинското им обслужване в ареста, но и не съобщиха за оплаквания, които да налагат оказването им на медицинска помощи.

4. Следствен арест към Районна служба „Изпълнение на наказанията“ – Кюстендил (РСИН-Кюстендил)

Капацитет и материални условия

През последната проверка на омбудсмана в качеството му на НПМ в следствения арест към РСИН-Кюстендил (м. април 2023 г.), обектът се намираше в гр. Кюстендил, бул. „Цар Освободител“ № 12. От ръководството тогава информираха, че обектът ще бъде преместен в нова сграда, в близост до ЗООТ „Самораново“.

При настоящата проверка, екипът на омбудсмана установи, **че следствения арест към РСИН-Кюстендил е изцяло преместен на територията на с. Самораново, общ.**

Дупница, обл. Кюстендил. Помещенията, които са били ползвани от него в гр. Кюстендил, бул. „Цар Освободител“ № 12 са закрити, считано от 18.08.2025 г.

През 2024 г. в Арест Кюстендил са били настанени общо 262 лица, всички пълнолетни, от които 261 мъже и 1 жена. Повечето от задържаните (219 души) са български граждани, а останалите (43 души) са чужденци.

Днес, обектът е разположен в изцяло ремонтирана и санирана четириетажна сграда, оградена с висока бетонна ограда. Преместването на ареста е осъществено с реализирането на Проект „Осигуряване на сигурна и безопасна материална среда в затворите и арестите“, който се изпълнява по Договор за безвъзмездна финансова помощ с № 93-00-27/29.01.2020г. и по Програма „Правосъдие“, с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г.

Следствен арест към РСИН-Кюстендил

Помещенията за настаняване на задържани лица са разположени на последните два етажа от сградата. **Обектът разполага с общ капацитет за 47 лица**, като на третия етаж има 15 спални помещения (две единични и тринадесет двойни), а на четвъртия има 10 спални помещения (едно единично и девет двойни).

Едно от спалните помещения е предназначено за настаняване на непълнолетни лица, друго е предвидено за трудноподвижни, а трето е обособено за жени.

Към момента на проверката в ареста бяха настанени общо 13 задържани лица, всички пълнолетни български граждани от мъжки пол.

Единично и двойно спално помещение в Следствен арест към РСИН-Кюстендил

Всяко спално помещение разполага със самостоятелен санитарен възел и е обзаведено с легла с дюшеци, масички, столчета, метални гардеробчета, радиатори за отопление през студените месеци в годината и сигнални бутони за връзка с надзорно-охранителния състав.

Всички стаи са с осигурен достъп до пряка дневна светлина, а прозорците са с PVC дограми и с поставени решетки на тях.

Санитарните възли разполагат с тоалетни чинии и мивки, а това, което се намира в спалното помещение за жени има и поставен душ.

Санитарен възел

Санитарен възел за жени

Обща баня

Къпането се извършва по график. Последните два етажа разполагат с общи бани, всяка от които е оборудвана с по пет души.

Задържаните лица се хранят в спалните си помещения, като храната им се приготвя и доставя от кухнята на ЗООТ „Самораново“.

Тези, които желаят може да ползват затворническата лавка на ЗООТ „Самораново“. При предварително подадена заявка, служител от охранителния състав им закупува съответните продукти с техни лични средства.

Настанените в обекта имат право да получават хранителни пратки и други необходими за тях вещи от близките си при свиждания, съобразно действащото законодателство.

Топла вода се осигурява съобразно утвърден график по два пъти на ден, от парните котли на ЗООТ „Самораново“.

Към момента на проверката в обекта нямаше наличие на хлебарки, дървеници и други видове вредители. Като превантивна мярка, всички помещения на ареста се пръскат редовно с препарати от специално обучен служител за това.

Пръсканията против вредители се извършват редовно два пъти месечно. При необходимост може да бъдат извършени дезинфекция, дезинсекция и дератизация извънредно.

Задържаните и осъдени лица, настанени в ареста имат право на престой на открито ежедневно във времето от 09:00 до 12:10 ч. и от 13:00 до 18:00 ч. на специално определените за целта места, под охрана и контрол на служител от надзорно-охранителния състав.

Престоят се провежда, по месечен график, а продължителността му не може да бъде по-малко от един час на ден за всеки задържан, а за бременни жени и непълнолетни лица – не по-малко от два часа дневно.

В случай, че престоят на открито не може да бъде осигурен в някой от дните, той се компенсира в следващите дни в рамките на календарния месец. Причините, поради които не може да бъде осигурен престоя на открито в някои от дните се отразяват в доклада на командира на отделение и дежурния по арест след сдаване на дежурството.

Срещите и свижданията на задържаните лица се провеждат само в специално обзаведените за това помещения на територията на ареста.

Помещение за свиждания

Престой на открито

Всички лица, дошли на свиждане, се придружават през цялото време от служител от надзорно-охранителния състав до напускане на територията на ареста.

При разговори с настанени лица, екипът на омбудсмана не получи оплаквания относно материално-битовите условия, както и за отношението на надзорно-охранителния състав. Към настоящия момент това е нормално, при положение, че арестът е съвсем нов и се ползва от скоро.

Администрация и управление

Администрацията на РСИН-Кюстендил, продължава да бъде в гр. Кюстендил, ул. „Пауталия“ № 5.

В самия арест са на служба общо 16 човека по щат, от които 15 надзиратели и един командир на отделение. Двама от надзирателите са жени. За служителите в обекта има обособено помещение, което могат да ползват като кухня и стая за отдих.

Медицинско обслужване

Медицинското обслужване на задържаните лица се извършва от медицински фелдшер, назначен на служебно правоотношение към РСИН – гр. Кюстендил, на пълен работен ден. Поради скорошното преместване на ареста от гр. Кюстендил в с. Самораново все още не е уточнено как ще се процедира при дентални проблеми на задържаните, като в

тази връзка е уместно да бъде препоръчано в кратък срок да бъдат проведени разговори с денталните лекари, с практики в района.

Медицинският кабинет разполага с необходимо за дейността му оборудване, в това число глюкомер, пулсоксиметър, апарат за функционално изследване на дишането, както и ЕКГ – апарат. При спешни случаи в извън работното време на фелдшера от персонала се обръщат към Центъра за спешна медицинска помощ.

В кабинета на фелдшера има спешен шкаф в който се съхраняват лекарствата на задържаните, като проверените лекарствени продукти са в срок на годност. Води се и амбулаторен журнал за проведените прегледи, както и друга медицинска документация, която беше проверена и се води редовно.

В регистъра за травматичните увреждания, който беше предоставен на екипа, има регистрирани само три случая, като през 2024 няма регистрирани увреждания, а през настоящата 2025 г. има регистриран един случай.

Омбудсманът в качеството си на НПМ препоръчва да бъдат проведени разговори с дентални лекари от района, относно готовността им да прегледват и лекуват задържани лица. Препоръчва също да бъде засилен контролът и стриктно да се води Регистъра за травматични увреждания.

II. СТРУКТУРИ КЪМ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1. Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград

В хода на проверката, проверяващият екип констатира, че в обектът няма помещения за 24-часово задържане. Гражданите, които са задържани от служители на Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград се настаняват в обособените за това помещения, намиращи се във Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград.

За всяко задържано лице се издава писмена заповед за задържане, в която се посочват:

- името, длъжността и местоработата на полицейския орган, издал заповедта;
- фактическите и правните основания за задържането;
- данни, индивидуализиращи задържаното лице;
- датата и часът на задържането;
- ограничаване на правото на лицето на свободно придвижване до 24 часа;
- правото на задържаното лице да обжалва законността на задържането по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред Районен съд - Благоевград;
- правото на адвокатска защита от момента на задържането;
- правото на задържания да бъде уведомено посочено от него лице за задържането му;
- правото на задържания да откаже да дава обяснения, когато задържането е на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР);
- правото на задържания на медицинска помощ;
- правото на телефонно обаждане, с което да съобщи за своето задържане.

В случай, че задържаните лица са чужди граждани и/или не владеят български език, в заповедите за задържане, издавани в Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград е записано, че имат право, незабавно да бъдат информирани за основанията за

задържането си на разбираем за тях език, както и да се свържат с консулството на държавата, чийто граждани са те.

Запознаването на задържаното лице със съдържанието на заповедта за 24-часово задържане се удостоверява с наличието на подпис от негова страна. В представените заповеди за задържане пред екипът на омбудсмана са записани датите и часовете, в които са били освободени задържаните лица. Нито едно от тях не е било задържано повече от предвидения в чл. 73 от ЗМВР срок.

Към всяка заповед за 24-часово задържане, издадена от Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград се прилагат декларация за правата на задържано лице, по смисъла на чл. 74, ал. 3 ЗМВР, протокол за личен обиск на лице, заповед за конвоиране до определени места и други документи във връзка със самото задържане, когато е необходимо.

Според представена статистическа информация в Първо РУ-Благоевград през 2024г. са били задържани общо 201 лица, а от началото на 2025 г. до момента на проверката са били задържани 208 лица, от които 104 са били настанени за 24 часа.

От ръководството на обекта заявиха, че работещите при тях полицаи всеки месец преминават през задължителни обучения относно действията, които следва да предприемат при задържането на граждани.

Когато задържано лице не говори български език, от Първо районно полицейско управление – гр. Благоевград имат списък с преводачи, към които могат да се обърнат, сключили договор с Министерство на вътрешните работи.

2. Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград

Обектът разполага с пет помещения за 24-часово задържане, като едното от тях е предвидено за непълнолетни лица.

Общият капацитет за настаняване на задържани лица във Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград е за 10 души.

Помещенията за задържане се поддържат в добро състояние. Разположени са на партерния етаж от сградата, подовите им са с поставени плочки, стените им са боядисани, а прозорците са с нови дограми и с поставени решетки. Във всяко едно от тях има поставен радиатор за отопление през студените месеци в годината, камера за постоянно видеонаблюдение, лампа със слабо осветление и две легла със завивки.

В стаята за настаняване на непълнолетни има и сигнален бутон за повикване на дежурното длъжностно лице при необходимост.

Стаята за непълнолетни

Помещение за задържане

На същия етаж, където са помещенията за 24-часово задържане има и три помещения за санитарно-хигиенни нужди, които да се ползват от задържаните лица. Всяко едно от тях е облицовано с плочки и разполага с тоалетна, мивка, душ и кошче за отпадъци. Всички са поддържани чисти и в отлично състояние.

На видимо място е поставена информация за задържаните лица с техните права при задържане и възможността им да потърсят правна помощ. За връзка със служебни защитници има поставен списък с техните имена и телефони за връзка.

Обектът разполага и с помещение, в което задържаните лица могат да се хранят. Освен храната, която им се предоставя от служителите на районното управление, може да им бъде закупена допълнително с техни средства или да им бъде донесена от близките им.

Според представена справка от 01.01.2025 до 03.12.2025 г. служителите на Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград са задържали общо 226 лица.

Освен задържани от двете районни полицейски управления в Благоевград, в помещенията за 24-часово задържане на обекта се настаняват и задържани лица от структурите на Главна дирекция „Гранична полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ и други органи, които имат правомощията да задържат граждани.

По време на проверката, екипът на омбудсмана не установи наличието на вредители като хлебарки и дървеници на територията на Второ районно полицейско управление – гр. Благоевград. Като превантивна мярка, помещенията за 24-часово задържане се пръскат редовно от служители на лицензирано търговско дружество.

Медицинско обслужване

Първо РУ - Благоевград

Към ареста няма стаи за наблюдение, на щат по трудово правоотношение към МИ на МВР работят 1 лекар и 1 медицински фелдшер, които извършват прегледи на задържаните лица, а при тяхно отсъствие прегледите се извършват в СО на болницата. Задържаните лица попълват декларация, а резултатите от прегледите се прилагат към нея.

Лица със психични заболявания се насочват от СО към ЦПЗ в града.

Медицинският кабинет разполага с необходимото оборудване (в т.ч. ЕКГ апарат и апарат за ФИД), лекарствени продукти и консумативи. Води се задължителната медицинска документация.

Основната работа на медицинските лица е свързана с медицинското обслужване на работещите в РПУ и техните семейства, в това число относно регистриране на болничните листове на персонала.

Второ РУ - Благоевград

Прегледите на задържаните лица се извършват от лекар в Спешното отделение (СО) на болницата. При извършената проверка на Книгата на задържаните лица е констатирано, че тя се води редовно, в това число относно отразяване здравословното състояние на задържаните и извършените им прегледи.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНЪТ КАТО НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

I. КЪМ ГЛАВНИЯ ДИРЕКТОР НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“

1. Да бъде извършена техническа експертиза относно състоянието на действащите в Затвор Бобов дол котли и бойлери, и при необходимост да бъдат заменени с нови;
2. Да бъде извършена техническа експертиза на неползваните перални и сушилни в пералното помещение на Затвор Бобов дол. В случай, че същите не могат да бъдат възстановени и въведени отново в експлоатация да бъдат заменени с нови.

II. КЪМ НАЧАЛНИКА НА ЗАТВОР БОБОВ ДОЛ

1. Да бъдат предприети необходимите действия за идентифициране на причините за появата на видимите щети по тавана и стените в кухнята и хранителните складове в Затвор Бобов дол и да се извършат нужните ремонтни дейности;
2. Да бъдат подновени усилията за привличане на лекар., макар и на граждански договор.

III. КЪМ НАЧАЛНИКА НА СЛЕДСТВЕНИЯ АРЕСТ КЪМ ОСИН-БЛАГОЕВГРАД

Да бъдат извършени необходимите ремонтни дейности за поправяне на подовите настилки в спалните помещения на следствения арест.

IV. КЪМ НАЧАЛНИКА НА РСИН-КЮСТЕНДИЛ

1. Да бъдат проведени разговори с дентални лекари от района, относно готовността им да преглеждат и лекуват задържани лица;
2. Да бъде засилен контролът и стриктно да се води Регистъра за травматични увреждания.